

Forfatter: Det forbandede Huus

Titel:

Citation: "Det forbandede Huus", i *Fjorten eventyr og fortællinger*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1989, s. 96. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ingemann01-shoot-workid60391.pdf> (tilgået 13. maj 2021)

Anvendt udgave: Fjorten eventyr og fortællinger

Det forbandede Huus

»See, nu staaer det igjen tilfals, Huset ved Christianshavns Kanal - din salig Farbroders Huus, Johanne! og det paa endnu billigere Vilkaar« -sagde den unge Snedkermester Frants en Morgen til sin smukke Kone, idet han lagde Adresse-Avisen paa Vuggen og saae paa den lille fjerdingaarsgamle Dreng, som endnu slumrede rolig og syntes at lege med Guds Engle i Drømme.

»Lad os slaae det kjære gamle Huus reent af Hovedet, bedste Mand! - svarede den unge Kone og lagde Avisen paa Bordet uden at see paa den - Tag over Hovedet har vi jo dog, saalænge Hr. Stork vil have Taalmodighed med Leien. Havde vi kun Brød til os selv og den lille velsignede Gudsengel der, naar han nu snart vil begynde at kræve det, saa maatte vi vel lade os nøie. Med al vor Armod ere vi maaskee dog endnu det lykkeligste Ægtepar i Byen - føiede hun mild og kjærlig til - og vi maae ret takke vor Gud, at han ikke lod den vide Verden adskille os, men bragde dig sund og glad tilbage fra Reisen, og gav os Kjærlighed og Styrke til at bære vort lille Kors med Taalmodighed.«

»Du er mig dog altid den samme fromme velsignede Johanne - sagde Frants og omfavnedes den unge blomstrende Moder, som erindrede ham om et herligt Madonnabilled, han engang paa sine Reiser havde seet - mig har du ogsaa gjort langt frommere og taalmodigere, end det ellers var min Natur og Sædvane. Men paa dette elendige Loftkammer kan jeg ikke længer udholde det. Her har jeg hverken Lyst eller Plads til at aande og røre mig. Din salig Farbroders Huus ved Kanalen var ret et Huus for mig; der har jeg og den gamle Mester sjunget saa mangen lystig Sang ved vor Høvlbænk, og der vilde jeg ret være saa hjemlig og trøstig tilmode. Der var det jo ogsaa jeg saae dig første Gang. Der sad jeg siden hver Aften hos dig i den lille Dagligstue med det grønne Paneel, naar jeg kom fra Værkstedet med gamle Mester Flok. Hver Helligaften tog han saa Sølvbægeret frem af Skabet i Alkoven, og 97 drak med mig paa en glædelig Fest. Og da mit Svendestykke var færdigt, og den store smukke Liigkiste stod til Skue i Værkstedet, husker du da hvor den Gamle var glad, og hvor lyksalig du sank i mine Arme, da han lagde din Haand i min over Kisten og sagde: tag hende, Frants, og vær brav! her skal du boe og bygge med hende engang, naar jeg ligger i denne Kiste og venter paa en salig Opstandelse.«

»Ak, det skete dog ikke - sukkede Johanne - Kisten staaer vist endnu der paa Loftet og forskrækker Pigerne i Mørke. Nu er det gamle kjære Huus jo endogsaa i Vanrygte, og Ingen vil mere leie eller kjøbe det, siden de mange ulykkelige Dødsfald.«

»Just det kan være vor Lykke, Johanne! derfor vil Hr. Stork nu sælge det for saa urimelig godt Kjøb og give et halvt Aars Henstand paa det Hele. Inden et halvt Aar maa det langvarige Skifte jo være sluttet, og vi faae dog i det mindste saameget, at vi kan betale hvad vi skyldte, saa er Huset vores, og med det skal du see er der Lykke og Velsignelse. At tre Børn kan døe der i et halvt Aar af Meslinger og et Par gamle Folk af Alderdom, deri er vist Huset uskyldigt. At Gadedrengene har hittet paa at ridse »et forbandet Huus« paa Muren, det forskrækker kun de gamle gode Koner i Vartov. For mig er og bliver det et velsignet Huus, og vil Hr. Stork modtage mit Beviis for Kjøbesummen, uden anden Sikkerhed, end mit ærlige Ansigt, saa er Huset mit idag, og vi kan flytte derind den Dag imorgen.«

»Ak, kjære Mand, jeg vilde saa nødig, vi skulde komme i mere Gjeld til denne Hr. Stork; det er ingen god Mand, maa du troe, hvor venlig og høflig han endogsaa synes. Selv Farbroder kunde jo aldrig ret lide ham, hvorvel han ikke kunde hade nogen Guds Skabning paa Jorden. Men hver Gang Hr. Stork kom og talte om Handel og Bodmerie, blev han mørk og stille og gav mig Vink til at gaae paa rnit Kammer.«

»Hr. Stork havde dengang et godt Øie til dig, veed jeg nok - sagde Frants og smilede selvtilfreds - men jeg var ham for lykkelig en Medbeiler. Nu, det var en Daarlighed af den gamle Pebersvend; det er nu glemt, og den Godhed, han havde for dig, er nu endogsaa gaaet over til mig. Han kræver mig jo aldrig for Huusleien, gav mig endogsaa et nyt Laan til Baredaaben og viser mig meer Artighed, end nogen Anden.«

»Men den Maade, hvorpaa han seer paa mig, Frants, er mig altid modbydelig, og jeg har ingen god Tro til hans Venlighed og 98 bestandige Talen om hans Redelighed. Selv Huset, han vil nu sælge, kom han neppe saa ærlig til, som han siger, og de store Fordringer, han har paa min Farbroders Boe, har jeg aldrig hørt Farbroder tale om. Gud veed hvad der bliver tilovers, naar nu hver faaer Sit; og Alle holdt dog Farbroder for en riig Mand.«

»Det maa Skifteretten forstaae - svarede Frants - men det veed jeg kun, at jeg er en Gjæk, om jeg nu ikke kjøber Huset.«

»Sandt at sige, kjære Frants! - sagde Johanne nu bønlig -jeg er næsten lidt ængstelig for at flytte ind igjen i det Huus, hvor kjær ogsaa hver Krog der maa være mig fra min Barndom. Farbroders ulykkelige Dødsmaade

kan jeg dog aldrig ret forsone mig med, og hver Gang jeg gaaer over Lange-Bro og seer de Druknedes Dødningehuus med de lave Vinduer, er det mig altid som jeg maatte hen og see derind, om han ikke laae der endnu og ikke kunde komme i Jorden, førend han kom i sin rette Kiste.«

»Spøger endnu de gamle Ammestu-Eventyr i dit Hoved, min Johanne! For din gode kjære Farbroder behøve vi vist ikke at frygte. Han vilde dog kun bringe os Lykke og Velsignelse, hvis han endnu skulde være om os paa Jorden. Men derfor er jeg rolig; han var from og gudfrygtig, og der var vist Intet i hans Liv, som kunde forstyrre hans Ro efter Døden. At han forsættelig skulde have styrtet sig i Stranden, som Rygtet jo har villet indbilde os, derfor er jeg fuldkommen tryg. Havde jeg kun ikke just været paa min Svendereise og du hos din døende Moster, havde vi maaskee havt ham endnu. Hvor ofte har jeg ikke advaret ham mod den Seilen alene paa Kalleboe Strand! men det skulde han nu engang hver Søndag. Saalænge jeg var i hans Lære, fulgte jeg jo altid med, og da jeg reiste, lovede han mig dog, at tage en Sømand med sig for Fremtiden.«

»Ak, det var en ulyksalig Juul - sukkede Johanne - først da man havde lyst efter ham i Avisen og Hr. Stork havde gjenkjendt ham i de Druknedes Huus og besørget ham jordet i Stilhed som en Selvmorder, først da fik jeg Ulykken at vide, og han kom ikke engang i sin rette Kiste og med Nød og neppe i christen Jord.«

»Lad os nu ikke sørge længer, kjære Kone, over hvad der dog ikke stod i vor Magt at hindre! men lad os til min fromme Mesters Erindring nu holde hans gamle Huus i Agt og Ære, og befrie det fra det taabelige Vanrygte, ved ubekymret at boe og bygge, hvor han har 99 levet og arbeidet for os. Alt hvad han samlede og arbeidede for, var dog kun vor Lykke og Velstand.«

»Som du vil da, kjære Mand! sagde Johanne eftergivende, og tog den Lille ud af Vuggen, som nu vaagnede og strakte de smaae Hænder op efter Moderen - Gud vil nok bevare os og det uskyldige Barn.«

Frants kyste Moder og Barn, og tog nu sit blaae Arbeidsforklæde af og den gamle grønne Reisefrakke paa, som ved Johannes Flid var bleven ny og heel igjen. Hun strog de brune Lokker tilbage fra hans Pande og pillede omhyggelig et Par Duun af hans Krave. »Gud være med dig!« sagde hun saa og rakte ham Barnet hen endnu engang til Afsked. Nu greb han hastig den grønne Kasket fra Sømmet og gik ud for at afgjøre Huuskjøbet.

Tilfreds og glad kom han hjem, og næste Dag flyttede den lille Snedkerfamilie ind i Mester Floks forrige Huus ved Christianshavns Kanal. Det glædede Frants at see sin Mesters gammeldags Boskab, som han havde kjøbt paa Auctionen, nu komme tilbage til sit gamle Hjem, og det var ham ligesom Lænestolen og Dragkisten maatte glæde sig med ham.

Men Brødkonen paa Hjørnet trak paa Skuldrene og beklagede det unge smukke Ægtepar, som hun meente snart vilde hjemsøges af Sygdom og Ulykke, fordi fem Liig i et halvt Aar vare baarne ud af Huset, og hvor ofte man end havde overkalket den i Muren indridsede Skrift, kom den dog snart igjen tilsyne. »Et forbandet Huus« stod der, som med Rødkridt, og alle de gamle Koner ved Kanalen kaldte det en Blodskrift. »See kun til - sagde Brødkonen paa Hjørnet til sin Datter - inden Aaret er ude, kommer der et Liig igjen ud af Huset.«

Snedker Frants havde nu travlt med at indrette sit Værksted, og Johanne med at ordne Alt i Huset og give det den gamle kjære Skikkelse igjen. Den lille Dagligstue til Gaden, med det grønne Paneel og med den gammeldags Alkove, fik nu Stole, Bord og Dragkiste paa samme Sted som i gamle Dage. Farbroders Lænestol blev ogsaa sat i Kakkellovnskrogen ligesom tilforn og syntes kun at vente paa den gamle Mesters Tilbagekomst. Naar saa de unge Folk sad der om 100 Aftenen i Tusmørket, medens Ilden knittede muntert i Vindovnen og lyste gennem Laagen ud paa Gulvet, savnede de ofte den Gamle og taledede om ham med Veemod og Kjærlighed. Men Johanne saae dog imellem lidt ængstelig hen til den ledige Stol i Krogen, og naar Maanen skinnede ind paa den gennem de smaae Vinduesruder, var det hende undertiden ligesom han sad der endnu, men bleeg og blodig og med dryppende Lokker.

»Lad os tænde Lys - sagde hun da - Barnet er uroligt, synes mig, jeg maa see, om der er Intet, som trykker det«

En Aften var der intet Lys nede; det maatte hentes i Pakkammeret paa Loftet. Hun tændte Stumpen i Lygten og gik ud, medens Frants vuggede Barnet og vilde lulle det roligt. Da hørte han et Bulder paa Loftet, som af et faldende Menneske, og han syntes Johanne havde skreget; han lod Vuggen staae og foer op ad Loftstrappen efter hende. Der laae hun, med den slukte Lygte i Haanden, bleeg og afmægtig, ved Liigkisten. Forfærdet bar han hende ned, fik tændt Lys og bragt hende til Live, medens han bekymret spurgte om hvad der var hendet hende.

»Ak, jeg er dog et stakkels frygtsomt Barn - sagde Johanne og fattede sig - vær ubekymret for mig! det var kun Farbroders Kiste, som forskrækkede mig. Jeg vilde have bedet dig hente Lysene; men jeg skammede mig, og da Trækvinden blæste Lyset ud i Lygten deroppe, var det som en Dødnings kolde Aandepust berørte mig, jeg stødte i Mørke paa Liigkisten og syntes Kistelaaget hævede sig - og saa tabte jeg Sands og Samling i min barnagtige Forfærdelse.«

»Den Kiste skal ikke oftere forskrække dig - sagde Frants - jeg sætter den imorgen i Avisen til Salg.« Den blev nu ogsaa buden tilfals; men naar en Kjøber meldte sig, var den enten for stor eller for lille.

En Dag kom Hr. Stork med Skjødet paa Huset og Kjøbekontracten. Han var en høi og svær Mand, med et Ansigt, som ingen Velvillie indskjød, skjøndt det næsten bestandig smilede, hvilket, naar man nøie gav Agt derpaa, dog snarere lignede et Slags Krampe. Han gik gjerne med en ildrød Vest og klædte sig i det Hele som en Pebersvend, der gaaer paa Frierie og gjerne vil skjule sin Alder. Han var den Dag endnu mere venlig og forekommende, end sædvanlig, roste Barnets Skjønhed og dets Liighed med den smukke Moder, og tilbød Frants et Laan til at udbedre og forskjønne sin nye Bolig med, hvilket Frants dog ikke modtog, da Huset netop var ham kjærest i sin gamle 101 Skikkelse. Kun Værkstedet ønskede han at udvide med det gamle Pulterkammer ved Enden af Huset, hvortil Døren var spærret, og som Hr. Stork for det Første havde forbeholdt sig, da han brugte det til Brændekammer og havde Indgang dertil fra Nabohuset, som han selv eiede og beboede.

Ogsaa heri var Hr. Stork meget føielig; han lovede saasnt muligt at lade Kammeret udrydde og Indgangen til Nabohuset tilmure. »Naar Alle havde saa ærlige og honette Naboer som jeg - føiede han høflig til - behøvedes der slet intet Skillerum mellem Husene.«

»Hvad har du dog mod den gode Hr. Stork? Johanne! - sagde Frants, da han var gaaet - han er jo Artigheden selv. Hvad kan han gjøre ved, at han har den Smule Krampe i Ansigtet?«

»Jeg vilde dog heller, vi havde en anden Mand til Nabo og Intet med ham at skaffe,« sagde Johanne og slog Skodden for Døren efter ham.

Frants arbeidede nu med Lyst og med Flid og stod sildig ud paa Aftenen i Værkstedet, naar der var et og andet Arbeide, det hastede med, eller som han med særdeles Lyst og Kjærlighed vilde fuldende. Han vilde gjerne hæve sit Haandværk til Konst, og arbeidede helst i de finere Træsorter, hvoraf han kunde danne Boskab med smukke Former og kunstige Prydelser. Dette var især siden hans Svendereise blevet hans kjæreste Lyst. Men hans Armod nødte ham til at see paa det Nødvendige, og da han var bekjendt for at gjøre smukke og gode Liigkister, var dette hans sædvanligste Syssel. Han gjorde undertiden i lang Tid intet Andet, for siden at have Fred, naar han fik isinde at gjøre et Stykke til sin Fornøielse. Naar han nu om Aftenen stod og høvlede paa Fjælen til en Liigkiste, faldt det ham ofte ind at tænke paa al den Sorg og Bedrøvelse, dette hans Arbeide vilde bringe i det Huus, hvorhen det skulde bæres, og det var ham en underlig Tanke, at han kunde maaskee møde det Menneske sundt og frisk imorgen paa Gaden, som han nu allerede hamrede Liigkisten sammen til. Hvad om den maaskee var til dig selv eller din Kone eller en af dine bedste Venner, tænkte han videre. Han blev da beklemt og underlig tilmode over sine egne Tanker og over sin bedrøvelige Gjerning, og ønskede kun, han var saa velhavende, at han ingen Liigkiste behøvede mere at forfærdige.

En Aften var intet Saadant faldet ham ind, men han havde været saa ivrig i sit Arbeide, at han først mærkede, det var sildigt, da Vægte- 102 ren havde raabt Tolv. Han vilde endnu kun slaae et Søm i den store Kiste, han stod med ved Høvlebænken; da syntes han, Nogen hviskede bag ved ham: »hamrer og høvler du endnu? til hvem er den Kiste?«

Han tabte Hamren af Haanden og saae sig forfærdet om; men der var Ingen. Det er de gamle dumme Tanker, som spøge i mit Hoved og nu faae Røst i den underlige Midnat, tænkte han, men lod nu Høvl og Hammer hvile, og tog Lyset for at gaae til sit Sovekammer; men Lyset var udbrændt og gik ud, før han kom til Døren. I Mørket forvildede han sig nu saaledes i Værkstedet, at han paa enhver anden Tid vilde have leet over sig selv; thi hvorledes han saa vendte sig, kom han altid tilbage til den spærrede Pulterkammerdør. Da dette var hendtes ham tre Gange, blev han staaende og syntes Noget rørte sig i Pulterkammeret; gjennem en Sprække paa Døren syntes han at skimte Glimtet af et Lys, og han troede at høre en Lyd som Pjasken i Vand med en Karklud. Det er en underlig Tid at vadske Gulv paa, tænkte han, idet han bankede stærkt paa Døren og spurgte høit: hvem der var inde, og hvad man gjorde der saa silde. Men idetsamme forsvandt Lyset, og der blev dødsstille.

Jeg maa dog have taget feil, sagde Frants ved sig selv og søgte at besinde sig og finde Døren til Sovekammeret; men nu faldt Tanken ham ind om hans gamle Mester, som jo var druknet, og som saa ofte havde staaet her og arbeidet med ham sildig ud paa Natten; og det var ham ligesom Høvlen skulde røre sig igjen, hvor den Gamle havde staaet, og som om de endnu havde et Arbeide at gjøre sammen i denne Verden.

Forvirret af disse underlige Tanker, fandt han endelig Døren og gik til Sengs.

Kone og Barn sov allerede sødelig, men Frants havde ingen Ro for de besynderlige Drømme. Han syntes den gamle Mester Flok stod for ham og sagde: »hvorfor kom jeg ikke i min Kiste? hvorfor kom jeg ikke i christen Jord? Søg og du skal finde! - udslet Forbandelsen, at den ikke skal ramme dig!«

Da han om Morgenen vaagnede, saae han syg og bleeg ud, og Johanne spurgte bekymret, om han fattedes Noget. Men han vilde ikke ængste hende med sine Drømmerier til Unytte og skammede sig selv derover. Jeg

er med alle mine gode Tanker om min Styrke og min sunde Forstand dog i Grunden lidt nervesvag og overtroisk, sagde 103 han til sig selv og glædede sig over Johannes og Barnets Sundhed og blomstrende Udseende.

✂ Han gik til sit Arbejde og søgte at slaae Drømmen af Hovedet, som en Følge af hans Nattevaagen og ophidsede Phantasie. Men nu vilde intet Arbejde ret lykkes ham, og hans sædvanlige Munterhed var borte. Tiden nærmede sig nu ogsaa, da Huset skulde betales; men Skiftet var endnu ikke sluttet, og han plagede sig med Sorg for det daglige Udkomme og Frygt for den truende Fremtid Søg og du skal finde! tænkte han da tit og lod Høvlen hvile, bank og dig skal oplades! men hos hvem skal jeg søge? paa hvilken Dør skal jeg banke? hvorledes skal jeg udslette Forbandelsen? og hvilken Forbandelse? min gamle Mester blev jo virkelig begravet i christen Jord; Johanne har jo ladet sig vise hans Grav og bragt Blomster til den; at han ikke fik den Kiste, der var ham bestemt, kan jeg jo ikke gjøre ved eller ændre; men at der ingen Velsignelse er ved hans Huus, begynder jeg nu næsten at mærke.

✂ Naar han saaledes var mismodig, gik han ofte ud for ikke at bedrøve den fromme Johanne med sin Forstemthed. Men hun mærkede vel, at han sørgede for Udkommet, og at han ofte lod Høvlen ligge af Mismodighed. Hun saae derfor gjerne, han gik ud og adspredte sig; thi hun frygtede for hans noget aftagende Sundhed. Selv søgte hun imidlertid ved Syning og det Lidet, hun derved kunde erhverve, at skjule de Mangler, som meest maatte falde i Øinene i det daglige Liv.

✂ Gik Frants ene ud om Aftenen, var hans Gang som oftest over Lange-Bro og forbi de Druknedes Dødningehuus. Hvergang han kom dertil, gik han langsommere og huskede paa Johannes Ord, og han syntes nu ogsaa, at det var ligesom han maatte see ind gennem de lave Vinduer, om ikke den gamle Mester laae der endnu og ventede paa sin Kiste. Men han gik dog altid forbi og gruede for at see derind. Naar han saa siden gik tilbage over Broen, og Maanen skinnede venligt paa Skibene i Bugten og paa de hvide Gavle og Pakhuse ved Bredderne, fik han gjerne friskt Mod igjen, og det var ligesom han kom hjem fra en lang Reise og skulde nu gjenfde Kone og Barn, Huus og Hjem og Alt, hvad hans Hjerter hang ved, paa den anden Side af Broen. Men naar han saa kom til sit Huus og læste Skriften paa Muren: »et forbandet Huus«, tog han ofte en Steen, og gneed derpaa til han ikke længer kunde læse hvad der stod. Slet Forbandelsen ud, 104 hvis den ikke skal ramme dig! tænkte han; men næste Dag stod den afskyelige Indskrift der igjen og syntes ligesom oprisket og rødere.

✂ Nu blev ogsaa Barnet sygt, og Johanne begyndte at græmme sig og frygte baade for Mandens og Barnets Liv; thi Frants blev hver Dag mismodigere og blegere, som Barnets Sygdom tiltog og Terminen tillige nærmede sig, da Huset skulde betales.

✂ En Aften kom han hjem fra sin sædvanlige Vandring. Johanne sad grædende ved Barnets Vugge, og der var en Uro og Ængstelighed over hende, som hun forgyeves søgte at skjule.

✂ Frants sad længe taus i den gamle Farbroders Stol og stirrede paa den bekymrede Moder.

✂ »Ja du havde Ret - sagde han endelig og foer op - det var dog bedre paa vort Loftkammer, end i dette ulyksalige Huus. Siig mig kun hvad du tænker paa, Johanne! har Doktoren været her? hvad siger han om Barnet?«

✂ »Bliver det værre til Natten - sukkede Johanne og pegede paa Bordet - saa ligger der det sidste Redningsmiddel.«

✂ Frants tog Recepten fra Bordet og stirrede paa de uforstaaelige latinske Ord, som skulde han deri læse sin Skjæbne. Men Bogstaverne svømmede forvildet for hans Øine i de bittre frembrydende Taarer.

✂ »Og imorgen - vedblev Johanne - imorgen er det en Ulykkesdag. Veed du endnu ingen Udvei til at betale Hr. Stork?«

✂ »Nei, Kone! men det er kun en lille Sorg imod denne -« sagde Frants og pegede paa det hede stønnende Barn. »Har du været i Værkstedet? - vedblev han efter et smerteligt Ophold - jeg har været flittigere, end du troer; men maaskee er det for os selv jeg har arbejdet. Vor sidste Nødtørft har jeg maaskee sørget for. Den store nye Kiste er vel istand til at rumme os Alle.«

✂ »O, var det saa vel! - udbrød Johanne og omfavnede ham med hede Taarer - kunde vi alle tre følges ad til en bedre Verden, hvad havde vi da at sørge for mere? men adskille os vil man; imorgen bliver du kastet i Fængsel, hvis du ikke kan betale Hr. Stork, og jeg sidder ene her med det døende Barn.«

✂ »Hvad siger du? i Fængsel? hvor veed du det? har han været her og talt til dig derom? til mig har han jo ikke sagt et Ord, og dig vil han skræmme tildøde med slige Trudsler?«

✂ Nu fortalte Johanne hvorledes Hr. Stork paa den senere Tid ofte var kommen for at tale med Frants, som det hed, men altid naar han 105 var fraværende. Han havde da nogle Gange slaaet sig til Ro og sagt den

unge Kone plumpe Smigrerier, beklaget hendes Mands slette Omstændigheder og lovet at hjælpe ham ud af al Forlegenhed, naar han hos den smukke Kone kunde vente Taknemlighed Hun havde tiet dermed for Frantses Roligheds Skyld og vidste heller ikke ret hvad hun skulde troe om disse Yttringer. Hun vovede heller ikke at fornærme den mægtige Mand, skjøndt hun hvergang stod som paa Gløder i hans Nærværelse, og havde bestandig syslet med Barnet for ikke at see paa det modbydelige Krampesmiil i hans afskyelige Ansigt. Men hver Dag var han bleven dristigere og mere paatrængende, og da Johanne endelig med Afskye forstod hvad hendes rene Sjæl var for uskyldig til at see i dets hele Afskyelighed, havde hendes oprørte Følelse nu iaften givet hende Mod til at see ham rolig og kold i det smilende Skurkeansigt med al en fornærmet Hustru es Værdighed og Kraft. Hun havde behandlet ham med al den Foragt, han fortjente, og han var gaaet bort med den Trudsel, at hvis hun taledede et eneste Ord om denne Samtale til Frants, og selv ikke imorgen var af andre Tanker, skulde Frants inden næste Sol gik ned være hans Gjeldsfange, og kunde da glæde sig over sin smukke Kones Troskab i Slutteriet.

☒ »Nu vel! - sagde Frants rolig - han har mig i sit Garn; undgaae ham kan jeg ikke, men Nederdrægtigheden er for ussel til at nedbøie mig. Blind har jeg været, at jeg ikke saae hvad Helvede der laae bag dette Smiil, og uforsigtig, at jeg indlod mig med den stemplede Nidding. Men vil Gud kun bevare dig og Barnet, skal jeg ikke tabe Modet. Vær kun rolig, min Johanne!«

☒ Det var blevet sildig ud paa Natten. Barnet vaagnede op i heftige Feberrystelser, og Frants gik med Recepten til Apotheket

☒ »Det sidste Redningsmiddel - sukkede han - og hvis det nu slog fejl - hvo skal da trøste den arme Johanne, naar jeg imorgen Nat sidder i det mørke Fængsel, og hun maaskee staaer ene og klæder Barnet i Liigskjorten. Og skal vi miste dig, lille venlige Engel! hvo skal da smile sorgløs til os i Sorgen? Det var da den Lyksalighedjeg drømte om i det gamle kjære Familiehuus; ja man har Ret, det er - forbandet.«

☒ Apotheket var lukket; han havde givet Recepten ind gennem den lille Laage paa Døren og sad nu paa Steentrappen udenfor og ventede paa de Lægemedler, man tilberedte. Det var en skøn stjerneklar Decembemat; men Kulden gjennemisnede den sørgende Fader; han saae hverken Maane eller Stjerner, men stirrede mørk og haabløs paa 106 de frosne Brostene. Da gik Vægteren forbi, hilsede venlig og sagde: »god Morgen!«

☒ »Gud hjælpe mig for Morgen det er - mumlede Frants - i min Sjæl bliver det aldrig meer Morgen, og denne iiskolde Vinternat knuger mig til Graven.«

☒ Fra Taarnet slog Klokkeren nu Eet, og Vægteren sang med reen og klar Stemme i de simple dybe Toner:

☒ Hjælp os, o Jesu kjære,
vort Kors i Verden her
taalmodelig at bære!
Der er ei Frelser fleer.

☒ Frants horte de fromme Ord, og hans Smerte opløste sig i Veemod. En brændende Taare nedrullede over hans Kind, han løftede sit Hoved mod Himlen, saae den evige Stjernepragt og uendelige Ro foroven, og han foldede sine Hænder og bad de sidste Ord med i Vægterens Sang:

☒ Ræk os din Haand, o Frelsermand!

☒ saa vorder Byrden let.

☒ Nu gik Laagen op paa Apothekdøren. Frants modtog en lille Flaske med Draaber, gav sin sidste Skjærv derfor og ilede haabfuld og styrket til sit Hjem; thi det var ligesom en overmenneskelig Magt havde hævet hans Sjæl og lettet Byrden, som kuede ham til Jorden.

☒ »Har du ogsaa hørt hvad Vægteren sang, Johanne! - spurgte Frants, da han traadte ind i den lille grønne Stue og saae Moderen sidde smilende ved Vuggen - eller var det dig selv, som sang for mig i Natten om Haanden fraoven, som skulde lette vor Byrde ?«

☒ »Tys, han er falden i en mild og rolig Søvn - hviskede Johanne og pegede paa Barnet - du skal see, det bliver Altsammen godt endnu. Sæt kun den Flaske hen! Gud kan nok hjælpe foruden.«

☒ »Hvad er hendet dig, Johanne! dit Øie glindser jo saa mildt og roligt, som en Engel fra Himlen havde været hos dig og forkyndet dig et saligt Evangelium.«

☒ »Ja, et saligt Evangelium er ligesom nedfaldet til mig fra Himlen -svarede Johanne og pegede hen paa en gammel Bibel, som laae 107 opslagen paa Bordet - See! det er salig Farbroders gamle Familiebibel, den har jeg ikke seet siden han døde, og - Gud forlade mig det! jeg har i lang Tid ikke tænkt paa at den kunde trøste mig. Den laae i Lønsketet i Alkoven og faldt just i min Haand, da jeg greb efter et Klæde, for at aftørre mine

Taarer. Og see, den har trøstet og beroliget min Sjæl. I hvad der ogsaa skeer, Frants, om Døden og Menneskene ogsaa tage al vor Glæde fra os i Verden, saa er Herren dog med os alle Dage indtil Verdens Ende, og vi skal være hos ham engang og Ingen skal meer tage vor Glæde fra os.«

✂ Frants foldede sine Hænder og læste det opslagne Sted af Johannes.

✂ I den gamle sølvbeslagne Spænde-Bibel laae nogle løse Papirer og skrevne Blade, som han lagde tilside uden at læse dem, da han saa, det var kun Regninger og Qviteringer. Men med Begjerlighed gjennemsaae han nu de første skrevne Blade i den gamle Familiebog, som indeholdt den ærlige Mester Floks hele Slægtregister, med indstrøede fromme Tanker og Ønsker for Fremtiden, og endelig et Slags Dagbog over det sidste Aar af hans Liv. Jo længer han læste, jo opmærksommere blev han, og Johanne saa urolig paa de sælsomme Bevægelser i hans Ansigt. Til sidst foer han op og raabte: »Det er skrækkeligt, Johanne! det er skrækkeligt! man har stræbt din Farbroder efter Livet, see, her staaer det. Det er skrevet med hans egen skjælvende Haand, men dunkelt og gaadefuldt, hør hvad her staaer!« og nu satte han sig og læste:

✂ »Gud gjøre mine Fjenders onde Anslag til Intet! - Hvorfor gav jeg mit Guld i den Uretfærdiges Haand, og mit Liv i Rovdyrets Klør? - Mit Gods har han ranet med List - min Tunge har han bundet med Eed - og mit Liv har han truet i Løndom. Men forbandet worde mit Gods i den Uretfærdiges Haand, og forbandet det Huus, hvori han sætter sin Fod! - Vel er der en Tid, hvori et Menneske hersker over et andet, sig selv til Ulykke; - men et Menneske haver ikke Magt over Aanden, at forhindre Aanden, og ingen Magt paa Dødens Dag.« -

✂ »Hvad er dette - sagde Frants og stod forfærdet op - Hvo er den Dødsfjende, han taler om og ikke tør nævne? i hvis Haand kom hans Gods og hans Huus? - Den samme er det, som har bundet hans Tunge med Eed og truet hans Liv i Løndom. Hvo har vidnet for os og Verden, at han er druknet og funden i Dødningehuset? Hvo har der -fra begravet ham i Stilhed som en Selvmorder? - Hvormange 108 Ulykkelige bares ikke did, som ingen Ven kjendte meer paa det forknuste opsvulmede Ansigt? - og hvis Vidnesbyrd have vi for at det var ham? - Hans Been ligge os maaskee nærmere, end vi troe. Søg og du skal finde - var det ikke saa du sagde? gamle Mester! - hvorfor kom jeg ikke i min Kiste? - hvorfor kom jeg ikke i christen Jord? - Tie stille, Gamle! du kan komme der endnu. - Hvad siger du om Pulterkammeret? Johanne! der er det ikke altid saa rigtigt ved Midnat der vadskes Gulv, naar vi andre sove. Før Sol staaer op, skal jeg have gennemrodet den lukte Morderhule som en Muldvarp.«

✂ »Ak, bedste kjæreste Mand, hvilken forskrækkelig Mistanke! Jeg forstaaer ikke det Halve af hvad du siger; men hvad jeg aner og tænker er grueligt.«

✂ »See vort Barn, Johanne! det sover roligt og smiler nu til os i Drømme. Jeg er paa Veien til at udslette Forbandelsen, og Velsignelsen kommer os allerede imøde.«

✂ »Jeg vil vaage ved Barnets Vugge; gjør du i Guds Navn hvad du kan og maa,« sagde Johanne; og Frants tændte Lygten taus og gik til Værkstedet. Der tog han Øxe og Brækkejern og gik til Pulterkammerdøren. Kammeret er mit eget - sagde han ved sig selv - Hvo vil forbyde mig at opbryde det? Han satte Brækkejernet til, og det var skeet. Halv ængstelig aabnede han dog Døren; men da han traadte ind, blev han rolig og begyndte trøstigt sin natlige Gjærning. Han belyste med Lygten hver Plet paa Muur og paa Gulv; men der var Intet som nærede hans Mistanke. Nogle Sække med Brænde stod i en Krog; dem udrystede han, og hver Pind syntes ham mistænkelig som et Dødningeben; men han fandt intet Spor af hvad han søgte. Kammeret var forresten ryddet og, som det lod til, nylig vadsket og reengjort. Nu begyndte han paa at opbrække Gulvet. Da syntes det ham, en Haand greb i Døren til Naboens Huus. Han tog forsigtig Lygten i den venstre Haand og holdt fast om Øxeskaftet med den høire. »Har Nogen Lyst til at hjælpe mig« - sagde han halv høit - men der kom Ingen. Frants satte Lygten fra sig igjen og begyndte paany at hamre og haandtere med Bræderne; uden selv ret at vide hvorfor begyndte han nu tillige at fløite paa en Sang, som hans gamle Mester altid pleiede at nynne, naar noget Arbeide ret skulde gaae ham fra Haanden. Men Frants havde ikke hamret og fløitet ret længe, førend det greb i Døren igjen. Nu tog han Lygten og Øxen og reiste sig - idetsamme 109 gik Døren op og en høi hvid Skikkelse traadte ham langsomt imøde, med et Aasyn som fra Fordømmelsens Bolig.

✂ »Har du ikke afhamret endnu? gamle Mester! vil du da høvle og hamre her til Dommedag? - faaer den Vise ei i Evighed Ende?« - sagde en huul velbekjendt Stemme, og Frants gjenkjendte med Forfærdelse den blege forvildede Søvnngjænger, som med stift opspilede Øine og forvildede Haar kom afklædt og nøgen fra sit Sovekammer.

✂ »Hvor lagde du mine Been? - sagde Frants, som greben af Vanvid - hvorfor kom jeg ikke i min Kiste? hvorfor kom jeg ikke i christen Jord?«

✂ »Dine Been ere vel forvarede - svarede den blege frygtelige Drømmer - under mit Pæretræ skal Ingen forstyrre dem.«

✂ »Men hvem begrov du med mit Navn, som Selvmorder, da du ranede mig min Ære i Døden?« - spurgte Frants videre og forfærdedes selv ved at høre sin Stemme; thi det var som hans gamle Mesters Røst taledede

ud af ham.

»Det var jo Betleren - svarede den blege Synder og fordreiede Ansigtet krampagtigt - det var jo den fremmede Betler, som du gav din gamle graae Kappe - men jeg jog fra min Trappe Julenat.«

»Hvor han laae, skal du raadne; ved hans Side skal du møde mig paa Dommedag« - sagde Frants, og vidste ikke selv hvad han taledede; thi han var ikke længer sig selv bevidst, men hørte ligesom den Dødes Stemme tale igjennem sig hvad han ikke forstod.

Da hørte han et Rædselsskrik og stod ene med Lygten og den hævede Øxe i Haanden; men den hylende Skikkelse var forsvunden hvor den kom fra.

»Var det en Drøm? - sagde Frants - eller var jeg afsindig? - er der Blod paa min Øxe? - nei, endnu er den reen; men bort, bort fra denne Morderhule - nu veed jeg hvor jeg skal finde hvad jeg søger.«

Han gik tilbage til Johanne, som sad stille hos det slumrende Barn og læste i den hellige Skrift.

Frants taug med hvad der var hendet, og hun gruede for at spørge ham derom. Han bad hende kun hvile sig til det blev Dag, medens han vaagede ved Barnets Vugge. »Endnu har jeg kun dunkle Formodninger - sagde han - men imorgen vil maaskee Meget blive klart.«

Han gjenne læste nu nøiere de skrevne Bibelblade og den gamle Mesters efterladte Papirer, som han næste Dag bragde i Retten, hvor han fordrede Alting lovlige undersøgt.

110

»Sagde jeg det ikke nok, at der vilde komme Liig ud af Huset inden Aaret var omme« - sagde den gamle Brødkone paa Hjørnet til sin Datter, da, tre Dage efter, en smuk sort Kiste, med Passer og Vinkelmaal over Kors paa Laaget, bares ud af Snedker Frants's Huus. Den var ledsaget af Frants og det hele hæderlige Snedkerlaug, alle i sorte Klæder og med deres Kaarder ved Siden.

»Det skal jo være den gamle Snedkermester Flok, som nu først bliver virkelig begravet - sagde Brødkonens Datter - saa var det dog virkelig hans Been, man fandt under Træet i Naboens Hauge?«

»Ja, det har jo den unge Mester Frants beviist for Retten« - tog en Fiskerkone Ordet, idet hun satte sin Kurv ned paa Fortouget og satte sig paa Hanken, for i Magelighed at betragte Liigfølget - »See, der gaaer han den unge smukke Mester - vedblev hun - nu kan man dog for Fremtiden tjene en Skillingspenge hos ham, siden Huus og Gods er hans, og den gamle gjerrige Stork faaer en lang Næse.«

»Og maaskee en lang Hals med - sagde Kjældermændene - hvis det ellers er sandt hvad man siger, at han hemmelig har taget den ærlige Mester Flok af Dage.«

»Det har jeg længe tænkt, at den Karl blev hængt engang - sagde Brødkonen - han købte jo aldrig for to Skillings Brød hos mig uden han vilde have for den tredie i Tilgift.«

»Havde man kun fat paa ham - sagde Kjældermændene - i tre Dage har Ingen seet ham i Byen.«

Juleaften sad en lille lykkelig Familie i Snedkermester Floks forrige Huus ved Kanalen. Barnet sad sundt og friskt paa den skjønne Moders Skjød, og den unge Mester Frants fyldte glad og stille det gamle Familiebæger med Viin. »En lyksalig Juul, min Johanne! - sagde han rørt - det saae det ikke ud til for fjorten Dage siden. Nu sidde vi som velhavende unge Folk her i vort eget lille Huus, ligesom din gode salig Farbroder havde tiltænkt os det. Nu behøver jeg ikke meer at hamre Liigkister sammen ved Midnat, men kan gjøre smukke Stole og Komoder til lykkelige nygifte Folk, kan holde Svende og Drengene i Værkstedet og have en glad Aften ved hver Høitid. Og nu har du Fred, gamle Mester! - føiede han høitidelig til og saae hen til Stolen i Kakkellovnskrogen, ligesom han sad der endnu - du har taget 111 Forbandeisen fra Huset og givet os din Velsignelse; derfor skal din Ihukommelse være velsignet iblandt os. Gud give dig en salig Opstandelse!«

Pulterkammerdøren havde Frants ladet tilmure og han lod Værkstedet blive som det var i den gamle Mesters Tid. Den indridsede Skrift paa Muren havde han ladet overhvidte og den var ikke kommen mere til syne.

Da han nu næste Gang gik over Lange-Bro og kom forbi de Druknedes Dødningehuus, gik han rolig hen til Vinduet og sagde ved sig selv: nu kan du gjerne see derind; gamle Mester Flok ligger der dog ikke og venter paa sin Kiste. Men forfærdet foer han tilbage; thi et blaat opsvulmet Dødningeansigt stirrede ham med opspilede Øine imøde, og han kjendte i de afskyelige fordreiede Træk den forsvundne Storks skrækelige Morderansigt.

»Selv har du da givet dig det Endeligt, som du paaløi min myrdede uskyldige Mester - sagde Frants - Intet Menneske savner dig i Verden uden Bøddelen, hvis Øxe du undveeg. Dog begravet skal du blive. Din Kiste

har jeg høvlet paa, da du lagde Planen til at lægge mig i Graven. Gud være din syndige Sjæl naadig!«

⌘ Frants lod ham i Stilhed begrave og gav ham den Kiste, han havde troet var til ham selv, da han for faa Uger siden stod modløs i sit Værksted og saa ingen Redning i sin store Nød og Jammer.

⌘ Lykke og Velsignelse syntes nu ret at have hjemme i hans Huus og være med ham i al hans Gjerning. Den gamle Mesters Bibel kom ofte ned fra Hylden og husvaledede det stille fromme Ægtepar med de evige Forjættelser, medens den tillige mindede dem om, at al denne Verdens Lykke og Glæde dog var forgjængelig. Kom en Prøvestund da imellem blandt de gode Dage, og blev det stundom ogsaa de Lykkeliges Lod at sørge ved en kjær Vens Bortgang eller vaage en kummerfuld Nat ved et elsket Barns Sygeleie, saa forsagede de dog ikke, men rakte hinanden kærlig Haanden over Bibelen og haabede. Naar da Vægteren sang:

⌘ Hjelp os, o Jesu kjære,
vort Kors i Verden her
taalmodelig at bære!
der er ei Frelser fleer -

112

⌘ da kom Frants hiin Nat ihu, da han sad haabløs og fortvivlet paa Apothektrappen og ventede paa det sidste Redningsmiddel, som dog Gud gjorde overflødigt. Han maatte da altid istemme de sidste Ord af Sangen:

⌘ Ræk os din Haand, o Frelsermand!
saa vorder Byrden let.

113